UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia qua pena sint feriendi in accusatione deficientes? Talione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

reete petas reſtitutionem: quia ſi probas ſpoliationē directe agendo, duo conſequeris: ꝛ ꝙ prius audieris, et ꝙ reſtitueris: ſi prius probes reſtitutionem, licȝ aduerſarius prius propoſuerit actionem ſuam: vt extra de reſti. ſpo. ex cōqueſtione. Sed ſi de alio agit aduerſarius, et tu ſuper alio dicis te ſpoliatum: vtilius eſt tibi vt in moduȝ exceptionis ꝓponas ſpoliationē ſi aduerſari⁹ te preuenit in querela. Nā ſi directe velles agere, prius audiretur aduerſari⁹ ꝗ̄ tu, ſecus ſi excipiēdo: vt extra de ordi. cog. cum dilectus.

Nullus episcoporum. ¶ Caſus. Null⁹ epiſcop⁹ poteſt vel dȝ ab aliquo accuſari, niſi pri⁹ poſſeſſiones ꝛ omia ablata quacūqȝ fraude ei fuerint reſtituta cum fructibus ante accuſationem perceptis: ꝛ hec faciant primates et ſynodus.

a ¶ Ingenio. q̄ ergo dolo alteri⁹ renūciat, iuri ſuo reſtituēdus eſt: † ſicut ſi eſſet violētiam paſſus: qꝛ in hoc caſu vi ꝛ fraudem equiparat ſibi canon. xv. q. vj. c. j. ꝛ .ij. cau. xx. q. j. reditegrāda. Jo.

† Cum dol⁹ dedit cāȝ ↄ̄tui. La. de q̄ no. ex̄ ꝺ emp. et vē. c. iij. in fi.

In ſcripturis veſtris. ¶ Caſus. Quidaȝ epi a ꝓprijs ciuib⁹ fuerūt accuſati, aliqui ex ſuſpitione, aliqui ex certa ratione: ſed qꝛ rebus ſuis fuerant expoliati, mādat dn̄s papa ꝙ nō vocent̄ ante reſtitutionē ad cauſam vel ſynodum. Idē dicitur in capitulis ſequētibus, eo addito ꝙ epi recte iudicātes tales cauſas debēt in eccl'ia tractare, vt ipſi poſſint eſſe teſtes ſingulorū: nec debent etiā accuſati reſpondere niſi prius reſtituantur.

b ¶ Nec in aliquo iudicari. A ſpoliatore nullum poteſt obijci crimen ſpoliato. extra de reſti. ſpolia. in literis. ꝛ ca. item cum quis. niſi ſuam ꝓſequatur iniuriā: vel niſi ſit tale crimē ad quod quilibet admittatur: argu. ij. queſt. j. in primis. Sed ab alio poteſt accuſari de alijs criminibus, ſed non de illo pro quo eſt ſpoliatus: argu. v. queſt. ij. ſi primates. ‡ a contrario ſenſu. extra de appella. ad hoc. ꝛ ca. propoſuit. alioquin delictum eius maneret impunitum ſi de nullo crimine poſſet accuſari ab aliquo. Jo. Ego nō credo ꝙ in aliquo ſpoliator admittat̄ ↄ̄ ſpoliatū, niſi pri⁹ facta reſtitutione: vt ex̄ de ordi. cog. cū dilectus. ꝛ vt dꝛ in hac queſtione per totū, ꝛ .j. iij. q. j. c. j. ij. ꝛ .iij. vbi gn̄aliter videt̄ dici ꝙ nullum crimen poſſit ſpoliato obijci. B.

Spoliato a ſpoliatore nl'lū crimē pōt obijci.

‡ Sū pro ar. a ↄ̄rio ibi: nec

¶ Nullus debet accuſari dū ſuis rebus fuerit ſpoliatus.

Nullus epōꝝ dum ſuis fuerit rebus expoliat⁹ debet accuſari priuſꝗ̄ oia ei quecūqȝ ablata ſunt quocūqȝ ingenio ᵃ, legibus redintegrē tur: ita vt omnes poſſeſſiones atqȝ omnes fruct⁹ ante inceptā accuſationē primates et ſynod⁹ epō de quo agitur, funditus reſtituant.

Itē Euſebius fratrib⁹ ↄ̄ſtitutis ꝑ Alexādriā ꝛ Egyptū.

¶ Nec ↄ̄uocari ad ſynodum, nec ſ alīq̄ dȝ iudicari ſpoliat⁹.

In ſcripturis vr̄is reperim⁹ quoſdā epōs vr̄is in partib⁹ a ꝓprijs ouib⁹ accuſatos: aliquos vcȝ ex ſuſpitione, ꝛ aliquos ex certa rōne: et iccirco quoſdam ſuis eſſe reb⁹ expoliatos, quoſdā vero a ꝓpria ſede depulſos, quos ſciatis nec ad ſynodū comprouincialem, nec ad generalem poſſe conuocari, nec in aliquo ᵇ iudicari anteꝗ̄ cuncta que eis ablata ſunt, legibus poteſtati eoꝝ redintegrentur.

Itē Julius pa. ¶ De eodē.

Nullus poteſt cōuocari aut iudicari anteꝗ̄ oia ſibi ablata, ꝛ oia iura ᶜ ei in integrum reſtituātur, quia non habet priuilegium quo poſſit exui iam nudatus.

Itē zepherin⁹ pa. De eodē.

Receptum ergo eſt in antiquis ſtatutis, electos atqȝ ſuis rebus expoliatos eccleſias ᵈ ꝓprias recipere: ꝛ primo ſua oia eis reddi: ꝛ demū ſi quis eos iuſte accuſare voluerit, equo periculo facere: iudices eſſe decernētes, epōs recta ſapientes, et in eccleſia conuenietes vbi teſtes ᵉ eſſent ſinguloꝝ qui oppreſſi videbantur: nec prius eos reſpondere ꝗ̄ omnia ſua eis et eccleſijs eoꝝ legibus integerrime reſtituantur.

¶ Queſtio .iij.

Qua autē ᶠ pēa feriēdi ſint q̄ i accuſatiōe deficiūt, canonū cēſura diffinit: penā enim illati criminis cum diſpēdio exiſtimationis excipient.

Unde Gelaſius pa.

¶ De his qui non probanda obijciunt.

c ¶ Nullus poteſt. ¶ Omnia iura, etiā incorporalia vt extra vt lit. pendē. a memoria. Et eſt ratio, quia inermes non poſſūt reſiſtere inimicis: vt. j. iij. q. ij. ca. iij. ꝛ ca. ſi quis epiſcopus. et etiā cōmunio hominū eſt reſtituenda ſi eſt iniuſte excommunicatus vel ſuſpēſus: arg. j. q. v. ſup cauſa. in fi. qꝛ verbū reſtituendi plenā ꝛ ꝑfectā habet ſignificationē arg. j. ca. pxi. ꝛ argu. extra vt lit. nō conteſt. accedens. in fi. ff. ꝺ vſur. l. videamus. §. in fauiana.

tn̄ dicere emulo ꝛc. ſm Lau. ꝛ hug.

Inermes nō pn̄t inimicis reſiſtere.

d ¶ Receptū. ¶ Eccleſias. ex̄ de appell. qua fronte. j. xxiij. q. viij. ↄ̄uenior. ex̄ de immuni. eccle. c. j. ꝛ ca. cū eccl'ia.

e ¶ Teſtes. Ar. ibi cauſam tractādā vbi teſtes poſſunt haberi. iij. q. ix. hortamur. ꝛ ex̄ de appel. ex parte. et extra de offi. indi. ordi. ſignificauit. ꝛ. xxxiij. q. ij. ſiue. Joan.

Qua autem. ¶ Hec. q. diuiditur in quinqȝ partes: in quaruȝ prima probat tribus authoritatibus ꝙ accuſās calumnioſe debet feriri pena talionis. Scda ibi: Aliud. Tertia ibi: Sed aliud. Quarta ibi: Notādū eſt. Quinta ibi: Notandum quoqȝ. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic ponit̄ tertia queſtio, qua queritur qua pena ſint feriendi qui in accuſatione deficiunt: ꝛ certū eſt ꝙ pena talionis: cū infamia notentur: qꝺ probatur per ſequētia capit. niſi errore deceptus vel temeritate vel iracundia accuſauerit.

f ¶ Qua autē. Accuſator in quinqȝ peccare poteſt: † aut errore decipitur, aut temeritate ſeu calore iracundie ad accuſandum † ꝓuocatur, aut calumniatur, aut preuaricatur, aut tergiuerſatur: ſed in oibus his caſibus ſi deſiſtit impetrata abolitione quacūqȝ, nō punit̄ nec infamis eſt: vt. C. de aboli. l. i. ꝛ .ij. Itē ſi non impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis caſibus: vt. j. e. §. notandum. ſecus ſi eſt vel calūniator, vel preuaricator, vel tergiuerſator. Calumniator tenetur ad penaȝ talionis: vt. j. e. c. ij. ꝛ .iij. Preuaricator poſtea

† Alia ſcia mēbra colligunt. j. e. glo. ij. ſec. Calūniator. Preuaricator.

nemine poteſt accuſare: ⁊ extra ordinē punit: vt.j.e.§.notādū.in fi. Tergiuerſator punitur in quinq; libris auri: vt.ff.de preua.l.iij.in fi. Teſtis etiam calūniator penā talionis ſuſtinet.iij.q.ix.nihilominus.xxxiij.q.v.hec imago.⁊.C.de teſti.l.nullum. et hoc ſm opi.h.nos tamen dicimus ꝙ teſtis nullo modo ſuſtinet vel ſe obligat ad penam talionis: vt no.xxxiij qōe.v.hec imago. Si aūt tulerit al's falſū teſtimoniū/ punitur extra ordinē.vj.q.j.quicū ꝗ.de teſte poſuit Gratianus in themate: ſʒ h omiſit.

Tergiuerſator. Is eſt tergiuerſator qui terga vertit aduerſario accuſatori: et citra abolitionem deſiſtit ⁊ hic incidit in turpil.⁊ extraordinarie punit.j.e.preuaricator.ē.§.ſi quis autē.ff.ad turpil.l.j.§.ſi qs ſʒ poſt. Cōc.tert.i.l.j.ff.ad turpil.in.l.q crimē.ſibi cy.C.q accu.non poſſ. Calūniator nō ſemper punitur talione,

Si quis circa hmōi perſonas nō ꝓbāda detulerit authoritate hui⁹ ſanctionis intelligat ſe iacturā infamie ſuſtinere[a]: vt dāno pudoris, ⁊ exiſtimationis diſpēdio diſcat ſibi aliene verecundie impune inſidiari ſaltem decetero non licere.

Item Damaſus papa.

Si accuſator in accuſatiōe defecerit, talionem recipiat.

Calumniator[b] ſi in accuſatione defecerit, talionem[c] recipiat.

Itē ex decreto Adriani pape. De eodem.

Qui non probauerit qd obiecerit, penam quaʒ ipſe intulerit patiatur.

Item Damaſus papa.

De his q falſis criminibus aliquem impetunt.

Si quis epm[d] aut pbr̄m aut diaconem falſis criminibus impetierit vel accuſauerit, ⁊ probare nō poterit: nec in fine dandam ei cōmunionem[e] cenſemus.

Aliud eſt accuſationē nō implere, ⁊ aliud eſt ꝯuiciū nō ꝓbare. Illud eñ nulli ſine abolitione, hoc omnibus licet.

Unde Fabianus papa.

Conuiciū non eſt pro accuſatione habendum.

Si quis iratus[f] crimen cuilibet temere obiecerit, conuiciū non eſt pro accuſatione[g] habendum: ſed permiſſo tractandi[h] ſpatio, ſi id quod iratus[i] dixit, ꝑ ſcripturam ſeſe probaturū fateatur: vt ſi forte reſipiſcens que per iracundiam dixerit, iterare[k] aut inſcribere noluerit: nō vt reus criminis teneatur.

Sed aliud eſt crimē illatum nō poſſe ꝓbare, aliud aliqua promiſſione accuſationē deſerere huic eñ qui promiſſione decept⁹ accuſationē deſerit, venia daꝶ: illi vero qui crimen illatum probare nō valuerit, infamia irrogatur.

Unde beatus Grego. ſcribit Joanni epo corinthiorum.

De eo qui promiſſione illectus accuſationē deſerit.

Paulum itaqʒ diaconū quāuis culpa ſua vehemēter cōfundat: ꝙ deceptus

Si quis ¶ Caſus. Si quis aliquē accuſauerit, ⁊ crimen illatū non poterit probare: infamis efficiꝶ: et decetero ad accuſandum nō admittitur: cum contra eū de calūnia preſumatur.

a Suſtiere. nō tamē ipo iure: ſed per ſentētiam: vt ff.ex qui.cau.irroga.infa.athletas.§.calūniator.⁊.j.e.§.notandum.

Calūniator. ¶ Caſus. Calūniator ſi in accuſatione defecerit: pena talionis/ id eſt pena ſimili punietur.

b Calūniator. Fallit in ſex caſibus: vt.xxxiij.q.v.hec imago. et.j.v.queſt.vj.c.iij.tamen ſatis punitur qui amittit ſacerdotiū qd recepturus erat.xxiij.q.iiij.guiliſarius. Itē fallit extra de accu.ſup his. et in priuatis criminib⁹.ff.ad turpil.l.j.⁊.l.in priuatis.et forte in denūciatione. extra de calū.cum dilectus. ſed in inquiſitione nō eſt pena ordinaria ſtatuta: et ideo in arbitrio iudicis relinquitur. extra de offi.iudi.deleg.de cauſis.

c Talionem.i.aliam penā ſimilem: vt.j.e.c.proxi.ff.de iur.delib.l.j.extra de tranſac.c.fi. Dic ꝙ pena que a lege ſtatuitur, retractari non poteſt: q̄ ab homine bene poteſt.ff.de verb.ſig.l.penul.

Si quis epm. ¶ Caſus. Si quis epm vel aliū clericū falſis criminib⁹ accuſauerit: ſi defecerit/etiam in fine non erit ei communio danda.

d Si quis epm.ff.de re mili.l.omne.§.j.et extra de ſen.excom.a nobis.

e Cōmunionē. niſi reſipiſcat: vt.ſ.di.l.penitentes. contra.et.iij.q.x.eos.xxvij.q.j.virgines.

Aliud. ¶ Hec eſt ſcda pars huius.q.in qua dicitur ꝙ ſi aliquis irato aio verba contumelioſa dixerit/non eſt habendum pro accuſatione. ⁊ hoc probat per capiꝶ.ſequens. Joan.de fan.

¶ Caſus. Dictum eſt.ſ.ꝙ calumnioſe accuſantes ſi in accuſatione defecerit, ſunt puniēdi. Nūc dicit Gratianus ꝙ aliud eſt crimen falſo obiectū nō ꝓbare: ⁊ aliud ſi conuiciū nō probauerit. primū ſine abolitione nulli ꝯceditur: hoc oībus licet.

Si qs iratus. ¶ Caſus. Si aliquis calore iracundie alicui cōuiciū itulerit, hoc nō eſt habendū ꝓ accuſatione. Si aūt qd iratus obiecerit/voluerit ꝓbare: hoc faciat per ſcripturam, ſe ad penā talionis obligando. Si autem quod per iracundiam dixerit, noluerit ꝓbare, reus obiecti crimis non habebitur.

f Si quis iratus. Ira reſcindit contractum.ff.de public.licitatio.in prin.⁊ minuit delictū: vt.C.de adul.gracchus.

g Pro accuſatione. Sed pro iniuria. ff.de iniu.item apud.§.j.⁊ ꝑ totū.j.xi.qō.j.ſi qs ſacerdotū.contra. vbi deponitur et curie traditur qui dicit epo cōuiciū. Sed ibi loqͭt de eo q ex deliberatione ⁊ ſepe loqͭt ꝯuicia.

h Tractādi.i.deliberādi. Et ꝑ hoc eſt ar.ꝙ ibi nō erraꝶ vbi ex deliberatiōe aliqd fit. Itē ex hoc ar.eſt.ꝙ ēt accuſatori dāde ſūt inducie: arg.ſ.iij.q.iij.§.ſpatiū.

i Iratus. qd ꝓbabit.C.de iniur.ſi non cōuicij animo,ſi.extra de preſumpt.ca.j.

k Iterare. Hoc ideo dicit/quia ſi iterauerit conuiciū, non videtur ex iracūdia ſed ex deliberatione dixiſſe.ſic.C.ad vell.ſi mulier.ij.in fi.

Sed aliud eſt. ¶ Hec eſt tertia pars qſtionis/in qua dicitur ꝙ ſi aliquis eſt deceptus ꝓmiſſione teſtiū, parcitur ei. ſi aūt pecunia defecerit/non parcitur illi. ⁊ hoc probat duabus authoritatibus. Jo.de fan.

¶ Caſus. Adhuc diſtiguit Gra.⁊ dicit ꝙ aliud eſt nō ꝓbare crimē/qꝛ falſū eſt illatū crimē: q caſu nō parcitur. aliud ꝓmiſſiōe aliqua deſerere accuſationē: in quo caſu venia daꝶ: qꝛ decept⁹ fuit ꝓmiſſiōe pecunie: vl' qꝛ teſtes ei ꝓmiſerūt ſe veritatē de crimine cōmiſſo dicturos.

Paulū. ¶ Caſus. Paul⁹ epm ſuū accuſabat: ꝓmiſſione eius deceptus deſtitit ab accuſatiōe. Dicit papa ꝙ lʒ valde deberet puniri, tñ ei penā remittimus.

al'as ꝓbare: qꝛ falſū eſt aliud ⁊c.

Accuſatori an dande ſint inducie.

Cū ꝓbare ñ poſſit vel noluit: vt v.qō.j.c.j.⁊.ij.in fi.et ſic etiā intellexit h.i ca.j. alle. ſi qs ſacerdotuʒ. qd dic vt notatur.j.q.j.in ſū. in fine. Archi.

Add et.§.ei autem. Sʒ nō obſt. qꝛ loquiꝶ hic de iducijs deliberatorijs ibi de ꝑparatorijs.ar.

Add h alex. d ymo. l.l.j.C. d erro. cal.

a Promiſſione. Nō pmiſſione pecunie. talis em̄ nō poſſet petere abolitionē.† nam ſolus ille petit qui errore vel temeritate vel calore iracūdie ad accuſandū venit: vel qui ſuam iniuriā proſequiꝛ: vel qui ſuos cōſanguineos accuſauerit. C. de aboli. l. ij. ideo dic promiſſione ſcꝫ teſtium, qui ei promiſerāt ferre teſtimoniū contra illum. ſed tūc ſequēs ca. nō facit ad ppoſitū magri.

† Que ſit tripl'r: vt no. ſ. e. q. j. pro hibenꝛ. Archi.

b Culpā. Sed nō infamiā: vt. j. e. indulgentia.

nisi per ciuilem iudicem. Nec eſt contrarium quod dicitur de muliere que nubit intra tempus luctus, ei qꝺ dicit Stephanus, Infames dicimus ⁊c. quia in matrimonio leges ſacros canones imitantur: et ipſa mulier non eſt infamis, nec Paulus: cum ei nondum ſit infamia per ciuilē iudicem irrogata.

d Infamiam. Non facti † ſed† iuris. Sed videtur ꝙ poteſt: vt. j. vj. q. j. illi qui. contra. extra de ſimo. ex diligēti. j. xv. q. vj. authoritatem. ſ. j. qōne. j. ventū. contra. vel ſupple nō poſſumus niſi poſt pniaꝫ: vt. j. p xi. q. iij. cōſanguineoꝝ. vl' nō poſſumus p pniam, ſꝫ p in integrū reſtitutionē. Vñ bene cō cedo ꝙ epſ poſſit tollere infamiā in oi crimine in quo pōt diſpenſare. nā ⁊ ſenatꝰ tollit infamiā: vt. ff. de poſt. l. j. §. de qua. et eccleſia cōparaꝛ ſenatui: vt. j. xvj. q. j. eccleſia.

† Cōr. l. in bel lo. §. facto. ff. ſ ca. ⁊. l. j. C. d ſen tē. paſ. ⁊. l. j. §. de q. ſ. d poſ.

Infamiā tol lit epſ.

promiſſione[a] ab accuſatione ſui epi deſtiterit, tamen hanc ei culpam[b] ignoſcimus.

Ois igitur qui crimē obiicit, ſcribat ſe probaturum. Re vera ibi ſemper cauſa agaꝛ, vbi crimen admittitur: ⁊ qui non pbauerit quod obiecerit: penam quam intulerit: ipſe patiatur. Idem.

De his qui accuſationē deferunt vt eccleſiaſticos ordines accipiant.

EUphemium† atqꝫ thomā qui p deſerēda[c] accuſatione epi ſui ſacros ordines acceperūt, eiſdē ordinibꝰ priuatos eſſe cēſemꝰ: atqꝫ ita ſicuti depoſiti ſunt, volumus pmanere. Hinc colligiꝛ clericoꝝ infamiā[d] per Romanū pontificem aboleri poſſe, contra illud Gelaſij. Quāqꝫ animas per penitentiam ſaluare poſſumus, infamiam tamen abolere non poſſumus. contra illud Stephani: qui cum cauſas enumeraſſet ex quibꝰ infamia irrogaꝛ: hos oēs (inquit) ſub nota perpetue infamie ad pniam ſuſcipimꝰ. Vel non fiunt infames lege canonum omnes quos leges ſeculi infames pronūciant: cū Paulus diaconus qui non impetrata abolitione ab accuſatione deſtitit, hac authoritate dignitatem officij ſui recuperauerit: quem ſenatuſcōſultum Turpilianū infamē[e] pronunciauit. Nos etiam de ea fateri cogimur que itra tp̄s luctus nubit: cuꝫ matrimonia hodie regantur iure poli, nō iure fori. ⁊ iure poli mortuo viro mulier ſoluta eſt a lege viri: nubat ſi vult. Sed idē Stephanus ecōtra ſcribit dicēs: Infames dicimus quoſcunqꝫ leges ſeculi infames pronunciāt. Sed[f] illō Gelaſij ⁊ Stephani, qꝫ̄qꝫ̄ aīas ⁊c. ſub nota perpetue infamie ⁊c. de illis intelligiꝛ quibus per iudicem ciuilem infamia irrogaꝛ: quorum[g] ſicut examinatio ⁊ caſtigatio, ita ⁊ in integrum reſtitutio non[h] niſi ad ciuilem iudicem ſpectat. De ea vero que intra tēpus luctus nubit, nō eſt contrarium ei quod Stephanus ait: Infames dicimꝰ ⁊c. cum enim leges ſeculi precipue in matrimonijs ſacros canones ſequi[i] nō dedignentur: non videntur pronunciare infamem eam que apoſtolica et canonica authoritate non illicite nubit.

Notandū eſt q̊qꝫ ꝙ aliud eſt

Euphemium. Caſꝰ. Iſti duo epm ſuū accuſabant: ſed ab eodem ad ſacros ordines pmoti fuerunt vt ab accuſatione deſiſterent: quare dn̄s papa eos depoſuit ab oi officio priuando.

† Al'as euthemiū, ſic̄ euthemiū.

c Pro deferenda. Qui ex pacto deſiſtit, fortiꝰ incidit in turpilianuꝫ q̄ alter: qꝛ etiā femina in hoc caſu incidit / que al'as nō icideret: vt. C. ad turpil. ſi femina. ff. ad turpilia. mulier.

Hic colligitur. † Caſus huiꝰ. §. ſic ponitꝛ. Dictum eſt. ſ. in illo capiꝛ. paulū. ꝙ dn̄s papa culpam remiſit: ⁊ ſic per conſequens videtur ꝙ infamiā poſſit remittere. Sed contradicit Gelaſius q̄ dicit ꝙ q̄qꝫ̄ animas ſaluare p penitentiā poſſimꝰ, infamiam tamen abolere nō poſſumus. Similiter Stephanus cōtradicit, qui dicit: Hos ſub nota infamie ppetue ad penitentiam ſuſcipimꝰ. qꝺ ſoluit ſtatim vbi dicit / vel nō fiunt: et dicit ꝙ nō omnes ſunt infames ſm canones quos ſeculi leges infames dicunt. ⁊ ita Paulus nō fuit infamis ſm canones / licet ſecus ſm leges. Et hoc pbatur exemplo mulieris que nubit intra tempus luctus, que nō eſt infamis de iure canonū, lꝫ ſit ſecus ſm leges. Sed opponit Gratianus huic ſolutioni. Nam dicit Stephanus: Oēs infames dicimus quos ſeculi leges infames pronunciant. et ita Paulus et mulier q̄ nubit intra tp̄s ⁊c. erunt infames ſm canones. Sed ſoluit dicēdo ꝙ illud Gelaſij ⁊ Stephani, q̄qꝫ̄ animas ſaluare ⁊c. ⁊ hoc / ſub nota infamie perpetue ⁊c. intelliguntur de his quibus eſt infamia irrogata per ciuilem iudicem: que aboleri non poteſt

e Infamē. i. infamandū p ſniam nō ipſo iure: vt. ff. ex qui. cau. irrog. infa. athletas. licꝫ M. hic notauerit. Hic fateor plane te mētitū Grane. qui em̄ citra abolitionē deſiſtit / nō infamaꝛ, ſed puni tur† in quinqꝫ li. auri: vt. ff. de preua. l. iij. §. vlti. ſed tm̄ per ſniam infamaꝛ: vt. C. ad turpil. l. ij.

ſ ſus.

† de hꝰ le. ⁊ no. ſ. e. pre naricationeꝫ. ꝟ. ſi qs autē. et ſ. ea. ſi quem. dic vt ibi. Br.

f Sed illō. ſue ſolutioni obijcit quod eſt. vj. q. j. infames.

g Quoꝝ. ex qui filij ſint legi. per venerabilē. cōtra.

h Non niſi ad ciuilē. Niſi velis dicere ꝙ reges iuriſdictionem habeant a papa.

i Sequi. In auten. vt cleric. apud proprios epiſco. §. penul. coll'. vj.

Notandū. Hec eſt. iiij. pars huiꝰ. q. in qua dr ꝙ ſi penituerit aliquē accuſaſſe, ante litis cōteſtationē pōt deſiſtere. ⁊ hoc pbat p quādā legē lōbardā. Jo. de fan.

Caſus. Soluit quod dictum eſt, et alio modo: vt locum habeat lex lombarda que ſequitur: et dicit Gratianus ꝙ eſt aliud cum quis penitet aliquem innocentem criminaliter accuſaſſe, et ab eo abſoluitur: aliud eſt cum pecuniam accepit a nocente vt ab accuſatione deſiſtat. Et ad hoc inducit legem ſequentem.

a ¶Si ab innocēte, et volūtate iudicis: vt.C.de abo. l.j.et vltima.

Si quem penituerit.§ Caſus. Si quē penituerit innocentē criminaliter accuſaſſe, ⁊ cū eo conuenerit, ad inuicē ſe abſoluant. Si aūt nocentem accuſabat ⁊ per obreptionē .i.deceptionē accepta pecunia ab accuſatione deſiſtit: ſtatuta pena punietur.

b ¶Penituerit. Dū tamen non accuſauerit fallaciter: vt.C.de aboli. l.fallaciter.

c ¶Et iſcriptionem. Nā ante inſcriptionē pōt deſiſtere.ff. ad turpil.queſitū. ⁊ eī ꝺ accu.licet.in fi.

d ¶Conuenerit. Immo etiam eo inuito intra triginta dies poteſt: niſi reꝰ iam ſit paſſus aliquā iniuriā: vt C.de aboli.l.fallaciter.

e ¶Legibꝰ. Pena.lx.ſolidorū: vt eſt in lōbardia. nā ſecundū legem lōbardā qui deſiſtit ab accuſatione criminis, cōdēnatur in.lx.ſolidis: ſꝫ ſꝫm legē romanā ꝗ deſiſtit ab accuſatione publici criminꝭ, punitur in.v. lib. auri.ff. ꝺ preua.l.iij.⁊ hanc penā nemo pſtat niſi qui deſiſtit a publico crimine.ff.ad turpil.l.ſi quis.§.ſi ſtellionatus. Sed qui deſiſtit ab accuſatione priuati criminis, infamis eſt, et extra ordinem arbitrio iudicis punitur: vt.ff.ad turpil. ⁊ in priuatis. ⁊ C.e.l.ij. Sed ſi accuſator abſens eſt, ⁊ citatus noluerit procedere in accuſatione: tūc grauiꝰ punit̃ ꝙ̄ pena.v. librarū auri: vt.ff.de pe.abſentē.§.ij. Joan.

¶ Notandum. ¶Hec eſt quinta pars q̄ōnis, in qua facit differentiā inter calūniatorē, ⁊ tergiuerſatorē, ⁊ preuaricatorem. Joan.de fan.

¶ Caſus. Hic dicit quid ſit calumniator, quid preuaricator, ⁊ quid tergiuerſator: ⁊ qua pena puniātur. ⁊ primo ꝙ accuſator tripliciter delinquit. Aut em̄ calūniatur.i.falſa crimina intendit. Aut preuaricatur.i. vera crimina abſcōdit. Aut tergiuerſatur.i.in totū ab accuſatione deſiſtit ſine iudicis authoritate. Sed qui non ꝓbat non ſtatim calūniari videt̃: immo iudex inquirere debet qua mēte ⁊ qua intentione ad accuſationē ꝓſilijt: ⁊ ſi in eo iuſtū errorē deprehenderit, abſoluet eū. ſi eū in calūnia deprehenderit, condēnabit, ſed ſi ita ꝓnūciauerit, calūniator es: condēnauit eū: etſi penā nō dixit que legis authoritate imponitur, et non arbitrio iudicātis. Si autē ita ꝓnunciauit, non probaſti, vl' eū temere accuſaſti: pepercit ei. temeritas em̄ ⁊c̃.

f ¶Calūniari. Immo ſic videt̃ ꝙ calūniet̃: vt.ꝫ.e.q.pri.ꝗ nō ꝓbauerit. Sꝫ intellige in his, ꝗs excuſat neceſſitas, pietatꝭ officium, ⁊ criminis enormitas, ⁊ iuſtꝰ dolor.C.ꝺ adul.ꝙ̄uis.C.ꝗ accuſare nō poſ.l.ij. ⁊.C.de fal. mone.l.j. ⁊.C. de calū.l.ij.

cū aliquē penituerit criminaliter accuſaſſe, ⁊ inſcriptionē feciſſe, ſi ab inocēte[a] fuerit abſolutꝰ. Aliud ſi pecuniā a nocente acceperit vt a ꝓbatione eius qꝺ obiecerat deſiſtat.

Unde in li.capitulor̃.clxxv. ca.legitur.

¶ De eo quē penitet criminaliter accuſaſſe.

Si quem penituerit[b] accuſaſſe criminaliter, et inſcriptionē[c] feciſſe de eo qꝺ probare non potuerit: ſi cum accuſato innocente conuenerit[d], inuicem ſe abſoluant. Si vero iudex euꝫ qui accuſatus eſt, criminoſum eſſe cognouerit: ⁊ inter reum ⁊ accuſatorē per obreptionem conuenerit de colludio: penā accipiat legibus[e] conſtitutam.

Notādum quoqꝫ eſt ꝙ ſicut dige.lib.xlviij.legitur titu. de abolitionibꝰ criminū. ¶Accuſatorū temeritas tribꝰ modis detegit̃: aut em̄ calūniant̃, aut ꝑuaricant̃, aut tergiuerſant̃. Calumniari[f] eſt falſa crimina ſciēter intēdere. Preuaricari eſt ꝟa crimina[g] abſcōdere. Tergiuerſari eſt in vniuerſuꝫ ab accuſatione deſiſtere. Calūniatoribus pena legitime irrogatur. Sꝫ nō ꝛ tiꝫ qui non ꝓbat qꝺ intēdit, protinus calūniari videt̃. Nā eiꝰ rei inq̄ſitio arbitrio cognoſcētis cōmittitur: qui reo abſoluto[h], de accuſatoris incipit cōſilio querere, qua mēte[i] ductꝰ ad accuſationē ꝓceſſit: ⁊ ſi q̄dē iuſtū eius errorē repererit abſoluit eū. Si vero in euidēti calūnia eū deprehēderit, legitimā penaꝫ ei irrogat: quorum alterutrū etiā ipſis ꝟbis ꝓnūciationis manifeſtat̃: nā ſi quidē ita ꝓnūciauerit, non probaſti: pepercit ei. ſin autēꝫ ꝓnunciauerit, calūniatus es: condēnauit eū: et q̄uis nihil de pena ſubiecerit, tñ legꝭ[k] poteſtas aduerſus eū exercebit̃. nā facti quidē queſtio in arbitrio[l] eſt iudicantis: pene vero perſecutio non eiꝰ volūtati[m] mādatur, ſed legis authoritati reſeruatur. Si autē interloquendo dixerit: Titiꝰ temere accuſaſſe vr̃, nō calūniatorem ꝓnūciauit. Temeritas em̄ facilitati veniam tribuit.

g ¶Crimina.i.ꝓbationes.

h ¶Abſoluto.i.abſoluēdo: ne ſit contra.C.de calū.l.j. Uel dic abſoluto quo ad animū: vt.ff.de verb. ſig. fugitiuus. Uel dic ꝙ ſi iudex ex officio ſuo vult punire calūniantē, hoc faciat ante ſententiā abſolutiōis: vt C.ꝺ calū.l.j.ſꝫ aliꝗ accuſante ipſuꝫ de calūnia q̄ñcūꝙ̄ poteſt, vel idē iudex, vel aliꝰ.C. de aduo. diuer. iudi. l.j.et.ff.ad turpil. l.j.in prin.

i ¶Qua mēte.i.ꝗ animo venit ad accuſandum.

k ¶Legis. Forte ſꝫm diſtinctionē ꝗ eſt.ff.de pe.abſentē.in fi.

l ¶Arbitrio.i.inquiſitione.

m ¶Uolūtati. vt .j.iij.q.vij.iudicet. C.de pe.ſi operis. C.ad legē iul.de vi.pu.ſeruos.in fi. ⁊.ff.ad turpil.l.j.in prin. Sed contra.C.de infa. ⁊ ſi ſeuerior.xlv.diſtin.oīs qui.contra. ⁊.j.xxiij.queſt.v.c.j.contra.de pe.diſti.j.§.pene. In omnibus iſtis contrarijs dicitur ꝙ iudex poteſt moderari penam. Quidam dicūt iſtud loqui de ordinarijs penis, illud de extraordinarijs. Sꝫ hoc nihil eſt: qr in illo ca.circūcelliones.xxiij.q.v.ca.j.loquit̃ de ordinario crimine, ſcꝫ homicidio. Sed dic ꝙ ex cauſa ⁊ ex perſona, ⁊ etate, ⁊ ratione ſcandali poteſt iudex arctare penam vel ampliare penam. Ex cauſa: vt.l.diſt.vt cōſtitueretur. ⁊.ff.de pe.aut facta.§.vlti. Et perſona.xxiij.q. ⁊ ꝫ.qui contra. ⁊.ff.de pe.capitalium.§.vlti.vbi dicit̃ maiores puniri minori ſupplicio: ⁊ ſeuerius ſeruos ꝙ̄ liberos, famoſos ꝙ̄ integri ſtatus. Etate.lxxxvj.diſtinct. tanta nequitia. Ratione ſcandali: vt.ꝫ.queſt.j.in primis. Uel dic, non poteſt ſine cauſe cognitione: ſed cum cognitione poteſt. Uel dic, non poteſt poſt ſententiam: ſed ante poteſt, vel in ſententia.C.de pe.l.penam. vbi dicitur, ſua dicta preſidi reuocare non licet.ff.de re iudi.cum querebatur.

cilitatis veniā ꝯtinet: ɿ inconsultus[a] calor, calūnie vitio caret: ɿ ob hoc nullā penaʒ huic irrogari oportet.

Ulpia. lib. xlviij. tit. de p̄uari.

¶ Preuaricator est quaſi varicator: q̇ diuerſam partē adiuuat ꝓdita cauſa ſua: qđ nomē Labeo a varia certatione tractū ait: nā q̇ preuaricat̄, ex vtraqʒ parte ꝯſiſtit, q̇nīmo[b] ex altera. Is autē p̄uaricator ꝓprie dr, q̇ publico iudicio accuſauerit. Ceterum aduocatus nō ꝓprie p̄uaricator dr. Quid igit̄ de eo fiet? Siue priuato iudicio ſiue publico p̄uaricat⁹ ſit, hoc ē ꝓdiderit[c] cauſā ſuā: hic extra ordinē ſolet puniri.

¶ Sciēdum[d] eſt q̄ hodie iis qui preuaricati ſunt, pena iniungitur extraordinaria. ɿ. j.

¶ Accuſator[e] de p̄uaricatione conuict⁹, poſtea non accuſet ex lege. ɿ. j. ¶ In oībus[f] cauſis (preterq̄ꝫ i ſanguine) q̇ delatorē[g] corrūpit: ex ſenatuſconſulto turpiliano ꝓ conuicto habetur. et. j. lib. xlviij. titu. de abolitionibus criminū.

Preuaricatorē eſſe eū oſtendimus q̇ colludit cū reo: eo q̄ ꝓprias quidē ꝓbationes diſſimularet, falſas vero excuſationes admitteret. ¶ Si q̇s autē ab accuſatione citra abolitionē deſtiterit, punit̄. Abolitio priuatim[h] a preſidib⁹ poſtulari ac impetrari ſolet: iteʒ ꝓ tribunali, nō de plano: nec preſes hanc cognitionē alteri demādare[i] pōt. Si plura crimina idē eidē intulerit, ſingulorꝫ[k] debet abolitionē petere: alioq̇n ꝓut q̇d admiſerit, eius noīe ſenatuſconſulti penā patietur. Et titu. eodē. ¶ Deſtitiſſe eū accepim⁹, qui in totū animū[l] agendi depoſuit. Non qui diſtulerit accuſationē: ſed q̇ permiſſu imperatoris ab accuſatione deſtitit, impunitus eſt. Abolitio[m] eñ penā remittit, infamiam non tollit.

Unde imperatores Ualentinus ɿ Ualeri⁹. ix. lib. C. e. ti. de gn̄ali abolitiōe dixiſſe legunt̄. Indulgētia, patres ꝯſcripti, q̇s liberat a pena, notat[n]: nec infamiā criminis tollit, ſed pene gratiam facit. Si autē reſtituo te in integrū princeps dixerit, infamiaʒ tollit. Unde in eodem lib. legitur titu. de ſententiā paſſis, ɿ reſtitut̄. Cuidā deportato in inſulā impe-

a ¶ Et inconſultus. Ar. non eſſe imputandū quod fit cū impetu mentis: vt. s. e. ſi quis iratus. C. ſi quis imperatori maled. l. vna. ꝯtra. j. xvij. q. iiij. ſunt qui opes. et extra de cleri. maledi. innotuit.

¶ Preuaricator eſt. ¶ Caſ⁹. Preuaricator dicitur ille qui ſimulat diligere vnaʒ partem et iuuare, ɿ alteram iuuat: et dicitur ꝓprie preuaricator in publico iudicio. Aduocatus nō ꝓprie dicitur preuaricator. vnde ſi p̄uaricatus ſit, publico iudicio vl' p̄uato extra ordinē punietur. Omnis autē preuaricator extra ordinem punit̄, et decetero nō accuſat. ſʒ q̇ accuſatorem ſuum corrumpit (niſi i cauſa ſanguinis) habetur pro cōuicto. Ponit etiam aliaʒ acceptionē huius nominis preuaricator. ɿ hoc in prima parte. In ſcđa parte q̄ incipit ibi: Si quis autem. dicitur q̄ nullus debet ceſſare ab accuſatiōe ſine abolitione: alioq̇n punitur. Dicit̄ etiam qualiter debeat abolitio impetrari: et q̄ d ſingulis criminibus debet impetrari iudice pro tribunali ſedēte.

b ¶ Quinimmo. Correctiue ponit̄. ſic. ff. de here. iſti. ſi ita fuerit ſcptū. al's pro vel ponit̄. C. de ſacroſanc. eccle. iubemus. §. economus. non proprie, ſed abuſiue.

c ¶ Prodiderit cām. Uel q̇ reuelat ſecreta cauſe aduerſario: vt. ff. de re mili. oē. §. exploratores.

d ¶ Sciendum. Lex ſecunda.

e ¶ Accuſator. Hec eſt lex quinta.

f ¶ In omnibus. Scias q̄ in oi crimie capitali quod irrogat penā ſanguinis, lʒ tranſigi, preterq̄ꝫ in crimine adulterij. Sed in aliis capitalibus que nō irrogant penā ſanguinis, nō licet trāſigi, niſi in crimine falſi: vt C. de tranſact. l. tranſigere. ſed in priuatis criminibus non inuenio ꝓhibitū quin poſſit tranſigi. Sed videtur q̄ ſm canones nō poſſit trāſigi ſup aliquo crimine: qr ſʒ canones nullum crimen irrogat penam ſanguinis. xxiij. q̄. viij. his a quibus. et ita ſuper publico crimine non licet tranſigi. itē nec ſuper priuato: quia ſm canones omne crimen publicum eſt. In cauſa ciuili licet quandocūqʒ ab accuſatione deſiſtere, etiam ſine iudicis authoritate: ſiue pecunia accepta, ſiue gratis: niſi ſit actio famoſa, vbi requiritur iudicis authoritas. ff. de his qui no. infa. furti. §. pactus. ɿ. §. q̇ iuſſu. in cauſa criminali ante inſcriptionē ſemper poteſt recedere, dū tamen gratis fiat. ff. ad turpil. mulier. ɿ. l. queſitū. ɿ ex de accu. licet. ſed poſtea non lʒ niſi iudicis authoritate, ɿ rei cōſenſu ſi reus fuerit aliqua tormenta paſſus. ſed ſi non fuerit aliquid paſſus: tūc vſqʒ ad triginta dies poteſt accuſator eo inuito deſerere accuſationē C. de aboli. l. ij. et vlti. ſm canones forte non licet recedere ab accuſatione ꝓ pecunia: nec trāſigi: qr omne crimē videt̄ ſʒ canones eſſe publicum: vt hic: et extra de collu. dete. c. j. et. ij. ar. tamen eſt q̄ poſſit authoritate iudicij. v. q. ij. ſi pmates. ɿ extra de offic. archi. ea que. i parte deciſa. cōtra. s. xc. di. diſſidentes. Arg. cōtra. ij. q. vij. quapropter. extra de ſimo. nemo. Sed in cauſa ſpirituali nullo modo lʒ pecunia accepta deſiſtere: qr in ea non lʒ trāſigi ꝓ pecunia. extra de rerū permu. ca. fi.

g ¶ Delatorē. i. accuſatorē. punit̄ eī talis in. v. li. auri. ff. ad turpil. l. et in priuatis. ff. de p̄ua. l. iij. ff. ad turpil. l. j. §. abolitio.

h ¶ Priuatim. i. priuata.

i ¶ Demandare. ff. de reg. iur. oīa que.

k ¶ Singlorꝫ. Sic ex̄ de ſen. exc. officij. ɿ. ff. de appel. cū in vna. ff. de ope. no. nun. de pupillo. §. ſi pluribus.

l ¶ Animū. Preſumitur depoſuiſſe: quia tēpore ſtatuto non procedit ad accuſationem: vt extra qui ma. ac. poſſ. cum in tua. ɿ. C. qui ac. non poſ. ſi ea. niſi cū eſt ꝓſtatus: vel cū bienniū eſt elapſum: vt. C. vt intra certū tēpus criminalis queſtio. l. vlti.

m ¶ Abolitio. Hic fuit decept⁹ Gra. ex eo q̄ legē iſtā reperit inſertam in tit. illo: quam non alia de cauſa iuriſperitus ibi inſeruit: niſi ꝓpter ſimilitudinē. qr ſicut abolitio infamiā tollit: ſic indulgentia penam.

¶ Indulgentia ¶ Caſus. Si princeps alicui damnato penam remittit: non tollit infamiam, ſecus ſi dicat: te in integrum reſtituo.

n ¶ Notat. ſi. j. q. j. ventū. ɿ. s. e. §. hinc colligitur.

Ibi exponitur te merita te. i. ptinacia, ſʒ oēs. al's obtinet qđ hic dr. De hoc dr. ex d cōuer. conu. duduʒ. Archi.

Quinimo dupl'r ponitur.

Trāſigi lʒ in aliq̄o⁹ criminibus.

Ut colligit̄ ex canone vj. q. j. i. fames. vt ibi no. ɿ. j. ſequē.

dicq prima pa hac ɿ hoc q ppt intelligit i ci demandatiōe vbi deliquō penit nō vult nonob. ex d ca lu. c. q. qr locū hʒ poſt q d crimine cōſtat q vncūq claruerit, ēpi nīēdū. xxiiij. q. iij. ecce. ſʒ Tā.

Adde hoc eſſe verū ſi accuſator fraudulēter ipetrat eā. l. ij. cum ibi not. per Cy. C. de abo.

Et expone notat. i. nota: tog ifamia relinq̄t niſi ſpāe noiatū et ētremittat ifamiā, vl' integrū ad oia reſtituat. Archi.

a ❡ Et omnibus ceteris. Ar. ꝙ reſcriptū principis eſt latiſſime interpretandū: vt. xij. q. ij. §. qui manumittiť. et extra de dona. cū dilecti. in fi. Fallit hoc. nā licet mulier reſtituatur fame que nubit intra tēpus luctus: tamen ſemiſſem bonorū tenetur dare filijs prioris matrimonij. C. ad tert. ſi qua mulier. Sȝ forte hoc falſū eſt ſcȝ ius canonicū: cū mulier q̄ nubit intra tempus luctus, non notetur aliqua infamia: et in hoc leges nō dedignantur ſacros canōes imitari: vt extra ꝺ ſecū. nupt. c. pe. et fi. nec canō aliquā penā imponit ſic nubēti. Jo. ⁊ ſic non punictur aliqua pena ex eo ꝙ nubit intra tempus luctus.

mulier nubēs intra tēpus luctus nō īfamať

Deficientib⁹. hec q̄ſtio diuiditur in quatuor partes. In pͥma parte ꝓbat ꝑ quatuor authoritates ſanctorū ꝙ ſacerdotes ex leui cauſa iurare non debent. Scḋa ibi: Uerū. Tertia ibi: Juramēto. Quarta ibi: Sed queliber. Joā. de fan. et poteſt ſuperaddi quinta ibi: Cōtra in concilio. Archi.

rator antonin⁹ dixiſſe legiť. Reſtituo te in integrū ꝓuincie tue. ⁊ adiecit. Ut aūt ſcias q̄d ſit in itegrū reſtituere, honoribus ⁊ ordini tuo ⁊ oībus[a] ceteris te reſtituo.

❡ Queſtio. v.

Eficiētibus vero accuſatorib⁹ re⁹ nō videť eſſe cogendus[b] ad purgationē. Sicut enim poſſeſſor deficiēte actore titulū ſue poſſeſſionis ꝓbare non cogiť[c]: ita q̄ impetiť, ad innocentiā ſuā purgādā cogēdus eſſe nō creditur. Authoritate quoqȝ pape Cornelij et Triburiēſis ꝯcilij ſacerdotes iurare ꝓhibentur: niſi pro recta fide. Ait enim Cornelius.

❡ Juramentū a ſacerdotib⁹ non eſt exigendum.

Sacramētū[d] hactenus[e] a ſummis ſacerdotib⁹ vel reliquis exigi niſi ꝓ recta fide minime cognouim⁹: nec niſi ſponte eos iuraſſe reperimus. Item. ❡ De eodem.

Nos ſanctorū ſequentes apoſtolorū eorūqȝ ſucceſſorū iura firmamus: et ſacramenta incauta fieri prohibemus. Item.

Nos ſacramētū ab epiſ neſcim⁹ oblatū: nec vnq̄ fieri debet niſi ꝑ recta fide. Itē ex cōcilio Triburienſi.

❡ Si quis pbr̄ cōtra laicum, vel laicus contra pbr̄m querimoniā habeat: epiſcopo precipiente terminetur.

Si quis pbr̄ contra laicū vel laicus ꝯtra preſbyterū aliquā habet querimonie controuerſiam: epo precipiente[f] ſine perſonarū acceptione finiať. ‡ laicus per iuramentum (ſi neceſſe ſit) ſe expurget: pbr̄ vero vice iuramēti ꝑ ſanctā conſecrationē[g] interrogeť: q2 ſacerdotes ex le-

❡ Caſus. Hic intitulatur quinta queſtio, qua queritur vtrum deficiēte accuſatore reus cogatur ad purgationem: ⁊ allegat pro vtraqȝ parte, ⁊ primo ꝙ nō: quia clerici iurare non debent. Et ponitur hic queſtio quinta vel vitio ſcriptorū, vel ex obliuione vel negligētia Gratiani, vel quia magis erat affinis tertie q̄ȝ quarte. Dicitur ergo in hoc. §. ꝙ ſicut aliquis non cogitur dicere titulum ſue poſſeſſionis: ita deficientibus accuſatoribus reus non cogitur ad purgationem: quia clerici iurare non debent.

b ❡ Cogendus. Primo probat ꝙ non ſit cogēdus clericus ad purgationem: quia clerici non debent iurare. Sed not. ꝙ vulgaris expurgatio prohibetur: quia fabricante diabolo eſt inuenta: vt. j. ea. mennam. Et contraria. c. ſunt abrogata, cum ſint cōtra preceptum dn̄i. Non tētabis dn̄m deum tuum. Canonica purgatio inducitur cū deficiēte accuſatore reus laborat infamia: alr̄ non: † vt. vj. q̄ō. v. quod autē. fama autē orta a detractorib⁹ vel malis nō inducit purgationē: vt. xj. q. iij. in cūctis. itē nec orta ab inimicis, extra de pur. ca. c. cū in iuuētute. ‡ ſed ſola illa que ex probabili preſumptione eſt orta. quidam tamen dicunt ꝙ vndecūqȝ ſit orta, inducit purgationē: arg. extra de accu. accedens. Sequitur videre quota manu ſit expurgatio faciēda. epiſcopus. xij. ſacerdotes. vij. diaconus tertia ſui ordinis: vt. j. e. ſi legitimi, ⁊. c. preſbyter, ⁊. c. omnibus. Subdiaconus vel inferior poteſt ſola manu. nam a ſolo epiſcopo iudicari poteſt in crimine. xv. q. vij. felix. hodie ſunt arbitrarie expurgationes: vt. j. ea. omnibus. expurgatio fiet publice coram omnibus ſi eſt publice infamat⁹. j. e. preſbyter ſi a plebe. ſi apud clerū, tunc tantū priuatim. ȝ. xv. queſt. j. c. j. Jo.

c ❡ Nō cogitur. vt. j. vj. q. v. c. j. ⁊ vlti. niſi in caſibus. v. ſcȝ cū quis poſſidet pro herede vel ꝓ poſſeſſore: vt. C. de peti. here. l. cogi. Et etiā fundata intentione actoris: vt. C. de ꝓba. ſiue. Et cū aliq̄d poſſidetur contra ius cōmune. c. diſ. contra morem. Et cum iam eſt p̄ſumptio cōtra eum. C. ꝺ fur. ciuile. Et cū pōt probari ꝙ qñqȝ alieno nomine poſſederit. extra ꝺ preſcrip. ſi diligenti. C. de preſcript. xxx. an. male. Itē ⁊ in. vi. caſu cū ordinat⁹ † miniſtrat vt. ȝ. e. q. j. legum. ⁊ extra de ap. perſonas. alr̄ ſemper obtinet quod hic dicitur, ⁊. C. de rei vend. l. vl. ⁊. ff. vti poſ. inſta.

Poſſeſſor titulū ꝓbare dȝ in quinqȝ caſib⁹.

† i. ſi is q̄ dicit ſe ordinatum miſtrat ſcȝ i aliqua eccleſia, ꝺm Jo. de fan.

Sacramentū ❡ Caſus. Dicit Corne. ꝙ ſacramentū a ſacerdotibus fieri nō debet niſi pro fide. Itē prohibet ſacramenta incauta fieri: et dicit ſe neſcire ſacramentum oblatum ab epo.

‡ Cōc. tex. i. l. j. C. de ver. iu. enūc. et in auť. de mona. §. j. coll. j. Clerici qñqȝ licite iurant.

d ❡ Sacramentum. ſcȝ incautum.

e ❡ Hacten⁹. vt. C. de epi. ⁊ cle. cū clericis. ⁊. xxij. q. v. c. vlti. Sed forte hoc obtinet in ſacramento calumnie, quod clerici per ſe prohibētur preſtare: ſed per alium poſſunt: vt extra de iura. ca. c. j. ⁊. ij. ſed ca. in ꝯtractandis. contra. Jurant tamen pro recta fide pro obedientia ⁊ pro pace, ⁊ pro indemnitate eccleſie. extra de elec. ſignificaſti. vltra medium. xxviij. diſtinct. de ſyracuſane. et cum quis abſoluitur ab excōmunicatione: vt extra de ſen. excō. ca. nuper.

Si quis. ❡ Caſus. Si pbr̄ cum laico cōtrouerſiam habuerit, laicus iuramēto ſe expurget: preſbyter per ſuam conſecrationem adiuretur: quia ſacerdotes qui conficiunt corpus chriſti, ex leui cauſa iurare non debent: cum gerāt vicem chriſti diſcipulorum, quibus fuit preceptum ne iurarent.

‡ qñ p̄ſbyteri iudices negociorū eſſe mandati ſunt. xcv. di. ecce.

f ❡ Precipiente. Sed quare hic actor nō ſequitur forū rei, contra id. xj. q. j. experiētie. ⁊. C. de iuriſ. om. iud. l. iuris ordinē? Sed dic ꝙ loquitur ꝺm ea tēpora ‡ qñ oēs cauſe determinabātur ab eccl'ia: vt. xj. q. j. relatū. ⁊ q. iij. cū apud. Uel loquitur ꝺm cōſuetudinē quorundā: extra de fo. cōpe. quod clericis, alr̄ ſi clericus.

g ❡ Cōſecratione, imo ſufficit ſiue ꝑ ſalutē ſiue ꝑ aliq̄d